

ACC. N.R. N. 6575 : 1-10.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson,
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

Frågel. H.C. 13- Kyrkogrimen: 1-10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

70 sid.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M. 6575* : /

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

1
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Min mor omtalade, att hon hade hört de gamla berättas att vid kyrkan fanns ett andeväsen som benämndes för kyrkogrimen.

Den vanliga benämningen på detta väsen här i socknen var "köäkegrimen" (*kyäkegrimen*).

Detta hemlighetsfulla väsen var anden efter ett nedgrävt djur där kyrkan var byggd. Detta väsen var olika vid olika kyrkor allt efter vad för slags djur som var nedgrävit på platsen där en kyrka skulle byggas.

ACC. N:R.

M 6575: 2.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

Det har berättats, att vid Vislanda gamla kyrka var nedgräven en grimlig kalv d.v.s. en kalv som var vôtbrokig i huvudet. På grund av att kalven var grimlig uppkom troligen ordet kyrkogrim. Vid Vislanda nya kyrka, som byggdes år 1794, nedgrävdes en bock. Det djurs ande, som nedgrävdes levande, blev sedan den s.k. kyrkogrimen, som skulle vakta och skydda kyrkan.

Detta djurs ande sades synas endast nattetid, och då var det likt det djur som levande nedgrävts på platsen innan kyrkan byggdes. Och detta djur nedgrävdes

ACC. N:R.

M. 6575 : 3.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

3
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

för att helga platsen där kyrkan byggdes, och vilken sed var ifrån hednatiden.

Kyrkogrimmen håller till endast vid kyrkan och i kyrkan. Det håller aldrig till på något annat ställe. Det är ju nedgrävt där kyrkan står för att skydda kyrkan.

Djuret var, som sagt, nedgrävt eller offerats levande för att dess ande skulle skydda kyrkan och bevara kyrkan så att ingen kunde göra kyrkan någon skada. Den person, som gick årsgång, måste gå baklänges när han gick på kyrkogården, eller fick han ett slag

ACC. N:R.

M. 6575: 4

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

av kyrkogrimen så han tumlade omkull.

Detta väsen härrör sig från hednatiden då det var vanligt att offra levande djur, för att djurets ande skulle skydda det eller de föremål som det ombads att skydda, då det nedgrävdes.

Den första människa som begravdes på en kyrkogård, troddes få sin plats på första bänken i himmelen.

Det troddes, att kyrktuppen skyddade kyrkan från alla onda andar och spöken.

Det var ett hedniskt bruk att nedgräva ett levande

ACC. N:R.

M. 6575: 5.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

5
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-

ARKIV

10.

djur på platsen där en kyrka skulle byggas. Men numera finnes ingen människa som talar därom. Det var endast de gamla som i sin ungdom hade hört gamla personer tala därom, och de hade själva ingen tro därpå utan sade, att denna sed och tro var ända ifrån hednatiden.

Det första djur man fick se då man gick till arbetet då man skulle börja bygga kyrkan eller lägga grunden till kyrkan, skulle levande nedgrävas på den plats, där kyrkan skulle byggas.

ACC. N:R.

M 6575 : 6.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

Men man fick ej nedgräva eller offra varken hästar eller svin där en kyrka skulle byggas.

Avsikten med nedgrävningen av ett levande djur där kyrkan skulle byggas, var den, att platsen skulle helgas med ett offer.

Det har berättats att förr i tiden skulle en ladugårdspiga och hennes treåriga son levande ha begravts ute på marken någonstans här i socknen.

Det har sagts, att gossen fick en smörgås till att äta på medan de nedgrävdes. Och när de började kasta jord på de stackars offren, sade den lille gossen:

ACC. N:R.

M. 6575:7

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skörda, Vislanda.
Socken: Vislanda. Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940. Född år 1835 i

7
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—
12.

"Mannarna hölja joä på min möägås". Vid den tiden gick en svår, smittosam sjukdom bland husdjuren, och folket trödde, att det fanns inget annat bot mot denna djursjukdom än att offra en levande människa för att blidka de onda andarna som vållade denna sjukdom. Så kom det ut ett rykte, att ladugårdspigan hade bolat med tjuren på gården där hon tjänade, och att hennes barn var en följd av detta boleti, därför valdes hon och hennes barn till detta offer, att levande begravas.

ACC. N:R.

M. 6575 : 8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Allbo Adress: Skärda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940 Född år 1835 i

8
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.

18) Har hört att de långt tillbaka i tiden brukade of fra eller nedgräva ett levande djur då det var pest bland husdjuren eller bland människorna, och särskilt bland husdjuren, ty man trodde, att det levande djuret tog sjukdomen med sig i graven. Men jag har inte hört vilka regler som skulle iakttagas eller vilken formel som lästes.

20) Då de förr i tiden nedgrävde en skatt i jorden brukade de samtidigt gräva ned ett levande djur på samma plats såsom t.ex. en kalv, en höna eller en orm. Sedan troddes, att detta "djurs ande " skulle skydda och vakta skatten. Och när de nedgrävde djuret gav de

ACC. N:R

M. 6575: 9.

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
 Härad: Alibo Adress: Skärda, Vislanda
 Socken: Vislanda Berättat av: min moder
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1835 i

9
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

14.

det ett namn och sade till det, att det skulle skydda och vakta skatten, och att det inte fick låta någon taga skatten eller röva bort den, utan den som nämnde djurets namn.

Och så skulle skatten grävas ned en torsdagsmorgon tigande och fastande innan solen gick upp.

- 21) Ordet "grim" uttalas med kort "i" med betoning av bokstaven "m". Ordet grim förekommer i ordet grimlig, vilket är detsamma som brokig. En ko som var brolig eller grimlig i huvudet kallades Grimla och en grimlig stut eller oxe kallades Grimlä. En människa som var glåmig i ansiktet, sades vara grimlig i ansiktet. Om en person såg illa ut,

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 6575:10

Landskap: Småland Upptecknat av: Blenda Andersson
Härad: Albo Adress: Skörda, Vislanda
Socken: Vislanda Berättat av: min moder
Uppteckningsår: 1940 Född år 1835 i

i 0
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

så sades det, att han "såg ut som Grimlas kalv." I
Skatelöv socken som gränsa intill Vislanda socken finnes
en järnvägsstation och en stor by som heter "Grimslöv".
I samma socken finns ett ställe som heter Grimboda.

Upptecknat av Blenda Andersson

Skörda, Vislanda.